

Jsou desátky z platu závazné pro Kristovy následovníky?

Pavel Škoda B.Th.

Jsou desátky z platu závazné pro Kristovy následovníky?

Poslední úprava: 3/2012

Obsah

1. Desátky před vyvolením Izraelského národa.....	2
a) Abraham dává desátek Melchisedekovi.....	2
b) Jákob slibuje dát desátek.....	2
2. Desátky v Mojžíšově zákoně.....	2
3. Desátky a Izrael dnes - rabíni.....	4
4. Ježíš Kristus a desátky.....	4
5. Placení desátků nebo dobrovolné dary v NZ?.....	5
6. E. G. Whiteová o placení desátků.....	6
7. CASD a placení desátků.....	7
8. Závěr.....	8
Použitá literatura a zdroje.....	8
Použité zkratky.....	8

1. Desátky před vyvolením Izraelského národa

a) Abraham dává desátek Melchisedekovi

*A šálemský král Malkisedek přinesl chléb a víno; byl totiž knězem Boha Nejvyššího. Požehnal mu: "Požehnán buď Abram Bohu Nejvyššímu, jemuž patří nebesa i země. Požehnán buď sám Bůh Nejvyšší, jenž ti vydal do rukou tvé protivníky." **Tedy mu dal Abram desátek ze všeho.** (Gn 14,18-20)*

Otázkou je, co zde znamená "všechno". Odpověď poskytuje předcházející kontext, tj. míněno je všechno, co Abram získal v boji a nikoli všechno jeho vlastnictví. Tento výklad potvrzuje i novozákonní pisatel listu Židům, když píše o Malchisedekovi:

*Hleďte, jak vznešený je ten, jemuž sám praotec Abraham dal jako desátek nejlepší část **své kořisti.** (Žd 7,4)*

Jednalo se tedy o **jednorázový akt, projev úcty a vděčnosti Bohu** za to, že Abrahamovi pomohl k vítězství. **Dávání desátků není nikde ustanoveno ve smlouvě Boha s Abrahamem**, a skutečně také biblický životopis Abrahama již nikde dále nezmiňuje, že by Abraham odevzdával desátky pravidelně, ani že by tomu učil své děti.

pozn. pozdější levitský zákon o desátcích NEZAHRNÚJE dávání desátků z válečné kořisti.

b) Jákob slibuje dát desátek

*Zavázal se také Jákob slibem, řka: **Jestliže Bůh bude se mnou, a ostříhati mne bude na cestě této, kterouž já jdu; a dá-li mi chléb ku pokrmu a roucho k oděvu, A navrátím-li se v pokoji do domu otce svého, a bude mi Hospodin za Boha: Kámen tento, kterýž jsem postavil na památku, bude domem Božím; a ze všech věcí, kteréž mi dáš, desátky spravedlivě tobě dám** (Gn 28,20-22 BKR)*

Jedná se o jediné další místo ve Starém zákoně z doby před Mojžíšem, kde se mluví o desátku. Opět, jako v případě Abrahama, se jednalo o **jednorázový akt vděčnosti Bohu**, v tomto případě je to navíc **podmíněný slib Jákoba "Jestliže Bůh bude se mnou..."**. V Písmu již není řešeno, zda Jákob skutečně dal desátek ze všeho, co získal, a ani nemáme žádnou další zmínku o tom, že by Jákob odevzdával desátky pravidelně. Jisté však je, že ani Jákob zde nepodmiňuje nějaký již existující Boží zákon o desátcích.

pozn. pozdější levitský zákon o desátcích NEBYL PODMÍNĚNÝ, jeho plnění se vždy předpokládalo.

2. Desátky v Mojžíšově zákoně

***Léviocům dávám v Izraeli za dědictví všechny desátky za jejich službu, neboť oni konají službu při stanu setkávání. Službu při stanu setkávání budou konat pouze lévijci; sami budou odpovědni za každou svou nepravost. To je provždy platné nařízení pro všechna vaše pokolení. A nebudou mít uprostřed Izraelců dědictví. Zato dávám léviocům za dědictví desátky Izraelců, které pozdvihují k Hospodinu v obět' pozdvihování. Proto jsem jim řekl, že nebudou mít uprostřed Izraelců dědictví.**" (Num 18,21.23.24)*

Desátky byly určeny pouze a výhradně Levijcům, tj. nebyly určeny nikomu jinému, kdo nebyl z rodové linie Levi. Nelze tedy příkaz aplikovat na Novozákonní církev a její kazatele.

*Hospodin promluvil k Mojžíšovi: "Mluv k lévijcům a řekni jim: Když převezmete od Izraelců desátky, které vám od nich dávám do dědictví, budete z nich pozdvihovat v oběť Hospodinu **desátý díl z desátku**. (Num 18,25-26)*

Levijští kněží, kteří budou sloužit ve svatyni, navíc dostanou od ostatních levijců desetinu jejich desátku.

*Kněz z rodu Áronova bude s levity, když budou vybírat desátky. **Levitě předají desátý díl z desátků do domu našeho Boha, do komor ve skladišti. Do těch komor totiž budou přinášet Izraelci i levijští příslušníci obětní dávky z obilí, z moštu a z čerstvého oleje.** (Neh 10,39-40)*

Dávání desátků je svázáno pouze s kmenem Levi a se službou v Chrámu. Dnes již žádný chrám nestojí a není zapotřebí obětní systém. Z textu také plyne, že **starozákonní desátky se neodváděly v penězích, ale POUZE v naturáliích.**

*Všechny desátky země z **obilí země a z ovoce stromů budou Hospodinovy; jsou svaté Hospodinu. Jestliže si však někdo přeje vyplatit něco ze svého desátku, přidá pětinu obnosu navíc. Každý desátek ze skotu a bravu, každý desátý kus, který při počítání prochází pod holí, bude svatý Hospodinu. Nebude se prohlížet, je-li dobrý či špatný, a nezamění se za jiný; jestliže jej pak přeče zamění, bude ten i onen svatý. Nesmí být vyplacen.**" Toto jsou příkazy, které vydal Hospodin Mojžíšovi pro syny Izraele na hoře Sínaji. (Lev 27,30-34)*

Desátky tedy odváděli pouze ti, kdo chovali zvířata nebo pracovali v zemědělství. Desátky z chovu zvířat nebylo dovoleno odvádět ve zlatě, stříbře, talentech nebo šekelech. Desátky z úrody a ovoce bylo možno výjimečně odvést i ve formě peněz, ale v takovém případě musel člověk přidat pětinu obnosu navíc. Z uvedeného je zřejmé, že primárním záměrem nařízení o desátcích bylo zabezpečit kmen Levi potravinami, tedy tím základním, co je třeba k životu. Povinnost dávat desátky se tím tedy logicky nevztahovala na rybáře, vinaře, řemeslníky, výběrčí daní a jiná zaměstnání.

*Budeš odvádět desátky z veškeré úrody své setby, která **každoročně** na poli vyroste. Na místě, které si on vyvolí, aby tam přebývalo jeho jméno, **budeš jíst před Hospodinem, svým Bohem, desátky ze svého obilí, moštu a čerstvého oleje i prvorozených kusů svého skotu a bravu, aby ses učil bát Hospodina, svého Boha, po všechny dny. Kdybys měl dlouhou cestu a nemohl je donést, protože místo, které vyvolí Hospodin, tvůj Bůh, aby tam spočinulo jeho jméno, bude od tebe vzdáleno, až Hospodin, tvůj Bůh, ti požehná, směníš je za stříbro, stříbro zavážeš, vezmeš do ruky a půjdeš na místo, které si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolí. **Tam koupíš za to stříbro všechno, po čem zatoužíš, skot, brav, víno, opojný nápoj, cokoli budeš chtít, a budeš jíst před Hospodinem, svým Bohem, a radovat se i se svým domem. Ani lévijce, který žije v tvých branách, nenecháš opuštěného, protože nemá s tebou podíl ani dědictví.** (Deu 14,22-27)***

Roční desátek z úrody měl být **sněden** na oslavě Hospodinu, které se měli účastnit i levijci. Dále v případě zámožnějších izraelců, kteří měli větší stáda a město, kam mají desátky odvést, se nacházelo daleko, zákon umožňoval zvířata prodat a za stříbro pak nakoupit potraviny a nápoje na oslavu až na místě. **Nikde se zde však nedovoluje odevzdávat jako desátek samotné stříbro!**

***Každého třetího roku** odneseš všechny desátky ze své úrody toho roku a složíš je ve svých branách. I přijde **lévijec**, protože nemá s tebou podíl ani dědictví, a **bezdomovec, sirotek a vdova**, kteří žijí v tvých branách, a **budou jíst dosyta**, aby ti Hospodin, tvůj Bůh, žehnal při každé práci, kterou bude tvá ruka konat. (Dt 14,28-29)*

Desátky každý třetí rok měly sloužit k nasycení těch, kteří neměli svůj zdroj obživy: levijců, bezdomovců, sirotků a vdov.

Smí člověk okrádat Boha? Vy mě okrádáte. Ptáte se: »Jak tě okrádáme?« Na desátcích a na obětech pozdvihování. Jste stíženi kletbou proto, že mě okrádáte, celý ten pronárod! Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste, praví Hospodin zástupů (Mal 3,8-10)

Tento text je s často používán v církvi CASD jako varování těm, kdo by nedávali desátky. Je však třeba z kontextu správně určit 1) kdo a komu zde má dávat desátky a 2) z čeho se tyto desátky mají dávat.

1. desátky má dle textu dávat starozákonní Izrael kmenu Levi, protože tak zní smluvní ustanovení mezi Hospodinem a jeho vyvoleným lidem jak je zapsáno v Mojžíšově smlouvě (která má platnost právě a pouze pro Izraelský národ). Protože Izrael tak nečiní, je označen Božím prorokem hanlivým výrazem pronárod [goj].

2. Desátky (v souladu s ustanovením v knize Leviticus) jsou pouze potraviny - v tomto textu viz výrazy "do mých skladů" a "ta potrava". Opět zde tedy není řečeno nic o dávání peněz.

3. Desátky a Izrael dnes - rabíni

Citace z odpovědi Rabína Reuvena Lauffera v Jeruzalémě na dotaz K. Sanderse:

Neexistuje dnes žádný závazek podporovat levijce a kněží, protože již nepracují v Chrámu. Rabíni jsou běžně podporováni příspěvkem od členů své kongregace v Synagoze.

Zdroj: [Http://truthorfables.com/Tithing.htm](http://truthorfables.com/Tithing.htm)

Rabíni dnes žádné desátky nepřijímají, jsou závislí pouze na **dobrovolných darech členů Synagogy**. Toto dárcovství však berou velmi vážně a každý člen kongregace přispívá dle svých možností. Nemají však stanovenou výši těchto darů.

4. Ježíš Kristus a desátky

Nemáme nikde záznam o tom, že by Ježíš Kristus platil desátky. Byl tesařem a v posledních třech letech zvěstovatelem slova. Obě tyto profese nebyly vázány Mojžíšovým zákonem k dávání desátků.

Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Odevzdáváte desátky z máty, kopru a kmínu, a nedbáte na to, co je v Zákoně důležitější: právo, milosrdenství a věrnost. Toto bylo třeba činit a to ostatní nezanedbávat. (Mat 23,23)

V tomto textu Kristus neobhájí dávání desátků od svých následovníků. Kárá zde farizeje a říká jim, že mnohem důležitější než jejich přesné desátky je, aby zachovávali právo a milosrdenství. Jsme zde totiž stále ještě v době Staré smlouvy a nikoli v době smlouvy nové a tedy je ještě stále platný Mojžíšův zákon. Proto Kristus dodává "... a to ostatní [tím míní i desátky] *nezanedbávat*".

pozn. "máta, kopr a kmín" nepatří mezi obilí a ovoce. Židé z nich v té době ale odváděli desátek, protože Talmud rozšířil Mojžíšův zákon mj. i o to, že desátky se musí odvádět "ze všeho co se jí... a co roste ze země".

Vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž. (Kol 2,14)

Svou obětí odstranil zákon ustanovení a předpisů, aby z těch dvou, z žida i pohana, stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil mír. (Ef 2,14-15)

Platnost celého Mojžíšova zákona, a tedy i nařízení o placení desátků levijcům, ukončil Kristus svojí smrtí na kříži.

5. Placení desátků nebo dobrovolné dary v NZ?

Což nevíte, že ti, kteří slouží ve svatyni, dostávají ze svatyně jídlo, a ti, kteří přisluhují při oltáři, mají podíl na obětech? Tak i Pán ustanovil, aby ti, kteří zvěstují evangelium, měli z evangelia obživu. (1Kor 9,13-14)

Někteří interpretují výraz "tak i..." jako pokračování v placení desátků ustanovených Mojžíšem i v Nové smlouvě. ALE:

1) ve v.13 se mluví o tom, že kněží získávají jídlo z obětí, které se obětují na oltáři. Ap. Pavel zde myslí zřejmě text:

Kněz to na oltáři obrátí v obětní dým jako ohnivou oběť Hospodinu. To bude oběť za vinu. Každý mužský příslušník kněžských rodin jí smí jíst. Bude se jíst na svatém místě. Je to velesvaté. (Lv 7,5-6)

Ale v Nové smlouvě se již přinášení obětí nepředpokládá. Není proto žádná cesta, jak by stejným způsobem mohli získávat obživu i hlasatelé evangelia, kteří navíc mají jít do celého světa a ne se zdržovat v okolí Chrámu.

2) Nemluví se zde nic o penězích, ale pouze o jídle k obživě.

3) Je zřejmé, že **apoštol Pavel zde chce nastínit pouze princip**, kdy zvěstovatelé evangelia mají být podporováni těmi, kterým ho zvěstují. Rozhodně zde však nestanovuje povinný desátkový systém tvořený platbami v penězích. Spíše Pavel mluví o tom, že kazatel má nárok na jídlo a případně nezbytné prostředky k obživě od těch, kterým zvěstuje evangelium.

Starším, kteří svou službu konají dobře, ať se dostane dvojnásobné odměny, zvláště těm, kteří nesou břemeno kázání a vyučování. Neboť Písmo praví: 'Nedáš náhubek dobytčeti, když mlátí obilí', a jinde: 'Dělník si zaslouží svou mzdu'. (1Tim 5,17-18)

Opět žádné slovo o desátcích. Pavel pouze zdůrazňuje, že křesťanské společenství se má adekvátně starat o toho, kdo mu duchovně slouží. Starší, kazatelé i vyučující pracují (stejně jako dělníci) a proto si zaslouží adekvátní ohodnocení za svojí službu svým bratrům a sestrám v Kristu.

Vždyť kdo skoupě rozsévá, bude také skoupě sklízet, a kdo štědře rozsévá, bude také štědře sklízet. Každý ať dává podle toho, jak se ve svém srdci předem rozhodl, ne s nechtí ani z donucení; vždyť 'radostného dárce miluje Bůh'. (2Kor 9,6-7)

Zde je jasně naznačen biblický novozákonní princip dávání pro Kristovy následovníky. Křesťan sám má dávat vždy podle svých možností a podle své úvahy a svědomí a ne podle toho, co mu nařídí vedení církve. Dobrovolný dar člověka, pokud je myšlen upřímně, Bůh vždy akceptuje bez ohledu na to, zda je to méně nebo více než deset procent.

V Novém zákoně nemáme ŽÁDNÝ text, který by ustanovoval placení desátků jako závazný požadavek.

Ale Petr mu řekl: "Ananiáš, proč satan ovládl tvé srdce, že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole? 4 Bylo tvé a mohl sis je přece ponechat; a když jsi je prodal, mohl jsi s penězi naložit podle svého. (Act 5,3-4)

Výše zmíněný biblický novozákonní princip dávání dokládá i příběh Ananiáše a Safiry. Petr Ananiášovi řekl, že si mohl ponechat své pole a nebo když ho prodal, mohl si ponechat i celý výnos z jeho prodeje. Ananiáš neměl žádnou povinnost vůči Bohu nebo církvi odevzdat desetinu z výnosu.

Text nás varuje před jinou věcí a sice před pokřiveným svědomím před Bohem a před lidmi. Lež a neupřímnost je něco, co Bůh ze srdce nenávidí, protože takovým postojem se lidé odcizují jak Bohu tak i sobě navzájem. Proto zde následoval ten nejzávažnější trest, aby mladá církev byla již od svého počátku varována a tím i chráněna před rozkladným vlivem pokřivenosti a lži.

6. E. G. Whiteová o placení desátků

Desátky se mají dávat stranou pro zvláštní účely. **Nejsou určeny jako podpora pro chudé.** (Counsels on Stewardship, P.103 R & H Supplement, Dec. 1, 1896)

EGW zde zřetelně stojí v opozici proti Písmu - viz Dt 14,28-29, kde je psáno, že každý třetí rok se desátky měli používat k nasycení levijců, bezdomovců, sirotků a vdov.

Desátky by měli být pro ty, kteří pracují slovem a učí, ať se jedná o ženy či muže. (Evangelism, page 492, Manuscript 149, 1899)

Bezpochyby pokroková myšlenka, že i ženy smí sloužit "slovem" a být adekvátně ohodnoceny. Pokud by se jednalo o akceptování darů, byl by tento výrok v naprostém pořádku. Biblické starozákonní desátky však byly určeny pouze mužům (kněžím) z kmene Levi. Nelze proto na biblickém základě obhájit desátky ani pro podporu žen ani pro podporu kazatelů a učitelů obecně. I zde je tedy EGW v rozporu s Písmem.

Boží požadavky jsou pro něj [pro člověka] závazné, nejen v tom, aby dával svoji část podle desátkového systému, ale také aby předkládal svoji oběť za hřích a oběť pozdvihování Bohu. (Testimonies, vol. 4, p. 467)

To nejlepší co můžeš udělat, je přinést oběť za přestoupení na oltář Bohu a on ji akceptuje a odpustí ti. (Special Testimonies to Ministers and workers, p. 339)

EGW zde tvrdí, že křesťané by měli platit nejen desátky, ale přinášet i oběti za hřích, oběti děkonné a oběti za přestoupení. E. Whiteová byla zdá se příliš "pohlcena" starozákonními nařízeními když tvrdila, že křesťané mají přinášet nejen desátky, ale i oběti za hřích atd. Nic takového však nikde v Novém zákoně nenalzáme! Bible nás učí, že je nám odpouštěno skrze modlitbu a ne skrze naplňování starozákonních přikázání. Křesťané jsou nikoli pod zákonem, ale pod milostí.

Desátek z našeho příjmu je "svatý Bohu". Nový zákon znovu neustanovuje zákon o desátcích tak jako znovu neustanovuje sobotu; správnost dodržování obojího je předpokládána. (The Faith I Live By, page 244)

EGW zde správně připouští, že NZ nikde o desátcích nehovoří. Jediný argument, který tedy CASD používá, je argument z mlčení! To samé tvrdí mj. i o sobotě. Máme tedy například také předpokládat, že ti, kdo poruší sobotu, mají být ukamenováni, protože o tom NZ mlčí a tedy se jedná o stále platné nařízení?

Další text se týká modliteb za uzdravení:

Nejprve bychom měli zjistit, zda nemocný nezanedbal placení desátku nebo nezpůsobil církvi potíže. (HEALTHFUL LIVING page 237, 1021 U. T. = Unpublished Testimonies)

EGW Estate (oddělení CASD spravující rukopisy EGW a vydávající kompilace z nich) provedla záměrně změnu textu. Význam původního textu EGW říkal, že nemocný by se měl nejprve ptát sám sebe, zda nezanedbal desátky a ne že by to měli zjišťovat ostatní. Církev tedy "přítvrdila" význam textu, avšak již původní text EGW je nebiblický. **Nikde v Písmu se nic nepíše o tom, že modlitby za uzdravení mají být podmíněny placením či neplacením desátků.**

Závěr: Všechny výše uvedené citáty EGW jsou v přímém rozporu s Písmem, protože tvrdí, že zákon o desátcích, který byl určen pouze starozákonnímu Izraeli, je závazný i pro křesťany a že pokud desátky neplatí, tak hřeší. Toto je jednoznačná hereze. Je to stejné jako tvrdit, že křesťané musí dnes stále dodržovat i všechny ostatní Mojžíšovy zákony. Prakticky EGW poskytla církvi falešnou doktrinální podporu pro ustanovení a vyžadování desátkového systému od všech svých členů. Citáty EGW zde rozhodně nelze chápat jako "malé světlo" (spisy EGW) ukazující k "velkému světlu" (Písmu), protože "malé světlo" zde stojí v jednoznačném rozporu s "velkým světlem". Tím se údajný prorok staví nad Písmo (před čímž Bůh v Písmu velmi vážně varuje).

7. CASD a placení desátků

Od kandidátů křtu je vyžadováno, aby akceptovali desátky před tím, než mohou být pokřtěni v Krista a přijati za členy církve. (SDA Church Manual, 1981 p. 62)

Podmiňovat členství v církvi závazkem k placení desátků je jednoznačně nebiblické!

Adventisté sedmého dne přijali levitský model jako spolehlivou a biblickou metodu financování celosvětového evangelia. (Adventisté sedmého dne věří, str. 324)

Nový zákon nikde nestanovuje platnost levitského zákona i v době Nové smlouvy. Jedná se o ustanovení CASD, a není založeno na biblickém základě. Lze zde pouze hovořit o volné inspiraci Starým zákonem.

pozn. V CASD desátky slouží v první řadě k zajištění chodu církve (platy kazatelů a činovníků církve atd.) a pouze část desátků jde na evangelizační činnost.

8. Závěr

Ustanovení o pravidelných desátkách neexistovalo před Mojžíšem. Bylo ustanoveno až Mojžíšem samotným jako součást zákonů vydaných pro starozákonní Izrael. Kristovým křížem tyto zákony pozbyly svoji platnost.

I kdyby tomu však tak nebylo, ukazuje nám Mojžíšův zákon, že desátky se odevzdávaly pouze v naturálních, a proto je měli dávat pouze ti, kteří pracovali v zemědělství. Desátky byly navíc určeny pouze mužům z kmene Levi. Dávání peněz jako desátku se obecně nepřipouštělo. Kristus sám desátky nedával a v Novém zákoně nenacházíme nikde pokyn zachovávat desátkový systém. Naopak v epištolách jsou věřící vybízeni k dobrovolným darům.

Je jistě chvályhodné, když chce být církev nezávislá na státu. Křesťanské sbory, kteří chtějí mít svého kazatele na plný úvazek, by tedy jistě měli být schopni ho také sami "uživit". Je však jednoznačně nebiblické, využívat k tomuto účelu již neplatný desátkový systém Mojžíšova zákona, resp. tvrdit, že takto zvolený způsob financování církve je Božím plánem a že kdo ho nedodrží, ten hřeší. Tento přístup, byť snad i ustanovený původně s dobrým záměrem, je nutno na biblickém základě jednoznačně odmítnout.

Zvěstovatelé evangelia mají jistě dle Nového zákona nárok na zabezpečení obživy skrze dobrovolné dary členů církve. Členové církve by měli být svým vztahem ke Kristu, svým svědomím a příkladem ostatních členů sboru vedeni k dobrovolnému dárcovství, každý podle svých možností. Také pořádání účelových sbírek ať již jako pomoc druhým či na misijní aktivity církve je biblický model financování. Novozákonní církev však nemá žádné právo ustanovovat na údajném biblickém základě povinný desátkový systém jako podmínku členství, protože žádný takový biblický základ neexistuje.

Použitá literatura a zdroje

Adventisté sedmého dne věří, Advent-orion s.r.o, 1999
Biblical Commentary č.12 (SDA Theology), Review and Herald Publ., 2000
Nový biblický slovník, Návrat domů, 1996
M. Bič, Výklady ke Starému zákonu IV., nakl. Kostelní Vydří, 1998
[Http://truthorfables.com](http://truthorfables.com)

Použité zkratky

CASD - Církev adventistů sedmého dne
EGW - E. G. Whiteová
BKR - Bible Kralická
CEP - Český ekumenický překlad

